

OPERAČNÍ PROGRAM NADNÁRODNÍ SPOLUPRÁCE STŘEDNÍ EVROPA

Věra Korkischová

Operační program CENTRAL EUROPE se odborné veřejnosti prezentuje dynamickým logem představujícím Evropu v pohybu. Cílem programu je zvyšování konkurenceschopnosti střední Evropy prostřednictvím vytváření a posilování struktur inovace, dostupnosti a zlepšování vyváženého a udržitelného územního rozvoje na základě zvyšování kvality životního prostředí a atraktivity měst a regionů ve střední Evropě.

Programové území

Pro kvalitu projektových výstupů je důležitý princip nadnárodnosti, kdy musí být každý projekt realizován alespoň třemi projektovými partnery ze třech zemí. Dva z nich jsou poté vždy z programového území Střední Evropa, které našim partnerům umožňuje spolupráci se subjekty z Rakouska, Polska, některých regionů Německa, Maďarska, Slovinska, Slovenska, části Itálie, z nečlenských zemí a z části Ukrajiny.

Mapa programového území OP CENTRAL EUROPE

Řídící struktury

Státy zapojené do programu si zvolily jediný Řídící orgán a Společný technický sekretariát, které sídlí ve Vídni. Rozhodování o průběhu programu se odehrává na jednáních Monitorovacího výboru, kde je Česká republika zastoupena svým Národním koordinátorem – Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR).

Financování

Program je spolufinancován z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) a jeho celkový rozpočet činí 298 milionů EUR. Velikost jednotlivých projektů se pak většinou pohybuje mezi 1–5 miliony EUR. Čeští projektoví partneři získají z ERDF podporu na projekt formou refinancování ve výši 85 % nákladů.

Projektoví partneři

Projektovými partnery se mohou stát národní, regionální a místní orgány veřejné správy a samosprávy, mezinárodní organizace, instituce svým charakterem odpovídající veřejným orgánům a za určitých podmínek i soukromé organizace a společnosti. Za řízení projektu a koordinaci aktivit mezi zapojenými partnery je vždy zodpovědný vedoucí partner. Soukromé subjekty plní roli vedoucího partnera pouze u priority zaměřené na inovace, protože se zde předpokládá vyšší zainteresovanost soukromého sektoru.

Priority programu

Téma projektu si partneři vybírají na základě programových priorit, které se dále dělí na oblasti intervence:

Priorita 1: Usnadňování/ umožňování inovace ve střední Evropě	Zlepšování rámcových podmínek pro inovaci
	Budování kapacit pro šíření a aplikaci inovace
	Podpora rozvoje znalostí
Priorita 2: Zlepšování dostupnosti střední Evropy a v jejím rámci	Zlepšování vzájemné propojenosti střední Evropy
	Rozvíjení multimodální logistické spolupráce
	Podpora trvale udržitelné a bezpečné mobility
	Prosazování informačních a komunikačních technologií (ICT) a alternativní řešení pro zlepšování přístupu
Priorita 3: Odpovědné využívání životního prostředí	Budování vysoce kvalitního životního prostředí na základě řízení přírodních zdrojů a přírodního dědictví
	Snižování rizik a dopadů přírodních a člověkem způsobených katastrof
	Podpora využívání energie z obnovitelných zdrojů a zvyšování energetické účinnosti
Priorita 4: Zvyšování konkurenceschopnosti a atraktivity měst a regionů	Budování polycentrických sídelních struktur a územní spolupráce
	Řešení územních dopadů demografických a sociálních změn na rozvoj měst a regionů
	Využívání kulturních zdrojů ke zvyšování atraktivity měst a regionů

Výstupy projektů

Výstupy projektů mohou být zajímavé nejen pro zúčastněné projektové partnery, ale i pro odbornou veřejnost. Informace o probíhajících projektech jsou proto postupně zveřejňovány na oficiálních stránkách programu www.central2013.eu v sekci „projekty Central, schválené projekty“. Každý, kdo

se zabývá územním rozvojem, si zde může najít zajímavé informace o projektech na základě tematického rozdělení podle priorit. Prostřednictvím sekce „nápad na projekt“ se může zkontaktovat s potenciálním vedoucím partnerem pro další výzvu nebo sem díky interaktivnímu formuláři vložit téma projektu, který by rád realizoval a hledá pro něj další partnery.

Příklady realizovaných projektů

Ukázkou projektu se zapojením českých projektových partnerů může být například projekt **RESOURCE**, jehož sloganem je změna problémů na potenciály. Toto heslo popisuje snahu projektu: nová a inovativní řešení pro bývalé důlní oblasti v Německu, Rakousku, Slovinsku, České republice a Maďarsku. Potenciály těchto oblastí jsou obrovské: důlní vody jako doplňková forma energie, kulturní dědictví jako základ pro tematickou turistiku.

Revitalizací řek v městských oblastech se zase zabývá projekt **REURIS**. Mezi pilotní akce na české straně patří vytvoření zeleného koridoru podél řeky Stará Ponávka v postindustriální oblasti Brna a vytvoření sportovní a rekreační stezky v říčním údolí v Plzni s vypracováním návrhu pro naučnou stezku a systém značení podél všech plzeňských řek s přidáním prvků územního systému ekologické stability.

Cílem projektu **SoNorA** je podpora multimodální dopravy v prostoru mezi Baltským a Jaderským mořem s cílem zvýšení podílu dopravy železniční a vodní. Mezi již realizované aktivity projektu patří organizování diskuse o dopravě v Evropském parlamentu.

Úspěšnost českých partnerů během výzev

První výzva programu proběhla v první polovině roku 2008, schválené projekty jsou tedy již plně rozběhnuty. V současné době realizuje své projekty z **první** výzvy 45 českých projektových partnerů.

V listopadu 2009 již byly také vyhlášeny výsledky z **druhé výzvy**, ze které má Česká republika 38 projektových partnerů. Úspěchem je také schválení jednoho projektu s českým vedoucím partnerem. Projekt **CLUSTERS-CORD** (Clusters & Cooperation for Regional Development in Central Europe) si klade za cíl podpořit malé a střední podniky při zakládání a rozvoji sítí klastrů v sedmi partnerských zemích. Z České republiky má tento projekt ještě dalšího běžného projektového partnera.

V době, kdy tento časopis vyjde, bude uzavřena již **třetí výzva** programu, vyhlášená Řídicím orgánem na období od 15. března do 7. května 2010. Její výsledky budou známy na konci roku 2010, doufáme však, že účast českých projektových partnerů bude opět široká i díky kampani v odborných periodikách, kterou u nás uspořádalo české Národní kontaktní místo programu.

Plánovaná výzva

Poslední šance pro zapojení do programu bude během **čtvrté výzvy**, která je plánována na přelom roků 2010 a 2011 a rozdělí se v ní přibližně 20 milionů EUR z ERDF.

Novinka programu:

vyhlášení výzvy pro strategické projekty

Aktuálně se v rámci OP CENTRAL EUROPE připravuje mimořádné vyhlášení výzvy na strategické projekty. Ty se od běžných projektů liší svým zvláštním strategickým významem pro celé programové území s podporou pilotních investic, které prospějí nadnárodní spolupráci a tím i naprosto odlišným principem výběru témat projektů a projektových partnerů. V běžné výzvě totiž témata a obsah projektů volí sami projektoví partneři pod taktovkou vedoucího partnera a na Monitorovacím výboru pak je schválení či odmítnutí takového konceptu (takzvaný „bottom up“ přístup).

Naopak témata a požadovaný obsah jsou u strategických projektů vybrána Monitorovacím výborem s podporou veřejných subjektů a potencionálních aktérů. Tento princip se nazývá „top-down“. Snahou je, aby se do projektu zapojil alespoň jeden projektový partner z každé členské země programu. Strategičtí partneři jsou pak vybíráni za pomoci národních autorit v daných zemích. Celkový počet partnerů poté dodefinuje externí expert, poskytující projektové skupině podporu. Celkově se však počítá s maximálně šesti partnery z jedné země pro daný projekt, z toho nejvíce 3 představují financující a nejvíce 3 nefinancující partnery).

Pro tvorbu partnerských skupin se u strategických projektů počítá především s veřejnými institucemi, a to na základě vztahu k danému tématu, schopnosti pokrýt cíle projektu, dosažení předpokládaných výstupů, způsobu řízení a finančních a technických možnostech, nadnárodních vazeb a možnostech šíření výsledků. Projektovými partnery mohou však být i soukromé instituce. Obecně se strategické projekty řídí pravidly podle „Application Manual OP Central Europe“ platným pro standardní projekty v Rámci OP CENTRAL EUROPE

Vyjádření zájmu instituce o účast v projektu neznamena automaticky schválení jejího zapojení do projektu. V případě přihlášení více projektových institucí ucházejících se o realizaci jednoho tématu je na Monitorovacím výboru výběr pouze některých z nich. Za ČR jsou členy tohoto výboru zástupci Ministerstva pro místní rozvoj, kteří se jeho jednání aktivně účastní.

Témata strategických projektů, které jsou připravovány pro vyhlášení, spolu s uvedením výše popsaných programových priorit, ke kterým se vztahují:

1. Posílení klastrování inovativních a strategických ekonomických či průmyslových odvětví v klíčových oblastech s nadnárodním významem jako je biotechnologie, nanotechnologie, tvůrčí průmyslová odvětví atd. – *spadá pod programovou prioritu 1*
2. Podpora inovačních společností z oblastí CENTRAL EUROPE, zabývajících se energetickými a environmentálními technologiemi – *spadá pod programovou prioritu 1*
3. Optimalizace evropských dopravních koridorů a jejich propojení na národní a regionální síť, podpora interoperability dopravních systémů pro udržitelný, energeticky efektivní a konkurenceschopný režim dopravy (společně s využitím ICT pro řešení dopravního managementu) – *spadá pod programovou prioritu 2*

4. Implementace společných politik, strategií a praktických akcí ke zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie a zlepšování energetické účinnosti za účelem zmírnění znečištění ovzduší a klimatických změn – se zvláštním zaměřením na městské oblasti a energetickou účinnost budov – *spadá pod programovou prioritu 3*
5. Podpora akcí, které řeší demografické změny a vliv na rozvoj městských a venkovských oblastí, společně s posílením existující společenské a technické infrastruktury – *spadá pod programovou prioritu 4*

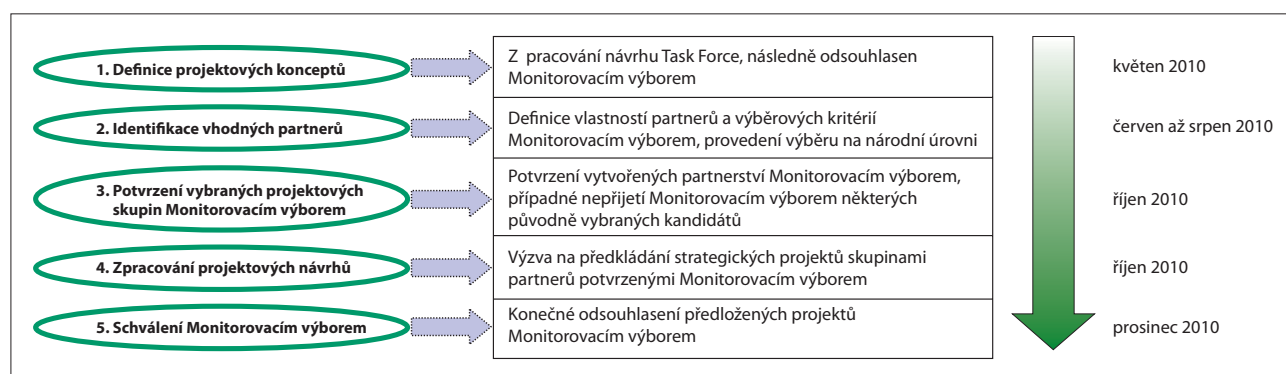
Při přípravě a realizaci projektu bude projektovým skupinám nápomocen také JTS. V budoucnu se počítá se širším uplatněním výzev pro strategické projekty, účast v jejich prvním kole proto bude představovat cennou zkušenost.

21. a 22. června 2010 proběhne jednání Monitorovacího výboru, kde budou upřesněny další detaily plánované výzvy.

Podpora pro žadatele

Zájemcům o bližší informace o programu i již sestaveným týmům podílejícím se na přípravě projektů do tohoto dotačního titulu doporučujeme využívat dostupnou podporu českého

Časový harmonogram výzvy na strategické projekty:

Z výše zmíněného harmonogramu je patrný princip výběru projektových skupin a princip výběru konceptů strategických projektů, které představují vlastně specifickou formu zadání strategických projektů, stejně tak požadavků na partnerství a rozpočet. Projektové koncepty již byly předdefinovány, avšak schválení jejich plného znění bude předmětem jednání Monitorovacího výboru. Pět okruhů, do kterých vybrané koncepty spadají, jsou uvedeny v článku výše. V současné době probíhá předběžný výběr projektových partnerů na národní úrovni. Proto pokud Vás zaujalo některé z vyhlášených témat a rádi byste se o možnosti zapojení Vaší instituce do OP CENTRAL EUROPE dozvěděli více, požádejte o pomoc na některém z níže uvedených kontaktů pro ČR.

Národního kontaktního místa. Pro žadatele i příjemce připravuje specializované semináře, poskytuje konzultace, poradí v oblasti přípravy aktivit, rozpočtů, pomůže ve vyhledávání vhodných partnerů pro navrhované projektové záměry. Jako součást činnosti Národního kontaktního místa se např. začátkem února uskutečnil specializovaný seminář zaměřený na přípravu projektů pro vedoucí partnery. Prezentace z tohoto semináře jsou dostupné na www.strukturalni-fondy.cz.

Kontakty

Funkci českého Národního kontaktního místa vykonává MMR, které je také Národním koordinátorem programu, jak je vysvětleno výše. Úkoly spojené s informováním české veřejnosti a projektových partnerů zajišťuje pro MMR na základě výběrového řízení Centrum evropského projektování a. s.

Kontakty:

Centrum evropského projektování a. s. Tým českého Národního kontaktního místa – informovanost Operační program Nadnárodní spolupráce Střední Evropa NA NOVÉ ADRESE: Třída ČSA 954/7 500 03 Hradec Králové GSM: 720 404 205/725 591 987 Tel.: 495 581 040/495 582 707 E-mail: central2013@cep-rra.cz	Ministerstvo pro místní rozvoj Ing. arch. Stella Horváthová Odbor evropské územní spolupráce Staroměstské náměstí 6 110 15 Praha 1 pracoviště: Na Příkopě 3–5 Tel.: 234 154 414 Fax: 234 154 007 E-mail: nadnarodni@mmr.cz
--	---

Další informace najdete na www.strukturalni-fondy.cz, www.central2013.eu

Ing. Věra Korkischová
Národní kontaktní místo – OP Nadnárodní spolupráce Střední Evropa
Centrum evropského projektování a. s.

Ing. arch. Stella Horváthová
Odbor evropské územní spolupráce
Ministerstvo pro místní rozvoj

ENGLISH ABSTRACT

The Central Europe Transnational Cooperation Operational Programme, by Stella Horváthová

The Central Europe Operational Programme is being presented to the public through a dynamic logo, representing a Europe in motion. The aim of the programme is to increase the competitive advantage of Central Europe, creating and reinforcing the structures of innovation, availability and improvement of a well-balanced and sustainable development, based on a better quality of the environment and more attractive towns and regions of Central Europe.